

Justitie

TEGEN ELKE PRIJS?

In deze tijden van besparingen en budgettaire beperkingen heeft de zoektocht naar nutteloze uitgaven automatisch de wind in de zeilen. Het mag dus niet verbazen dat de gerechtskosten de laatste maanden opnieuw in de schijnwerpers van media en politiek zijn terechtgekomen. STEPHANIE CARLETTI

De cijfers spreken inderdaad voor zich. Van 45 miljoen zijn de gerechtskosten op 10 jaar tijd tot 106 miljoen gestegen, een toename dus van meer dan 57%. Telefoon (32%), deskundigenonderzoek (26%) en vertalingen (17%) gaan met het leeuwendeel lopen. Kenners vrezen dat, los van de nog openstaande facturen, de toestand nog erger zal worden met de Salduz-wet en de btw voor gerechtsdeurwaarders en advocaten.

Tijdens een studievoormiddag op 9 maart 'Een nieuwe kijk op de gerechtskosten', liidden Jean-Paul Janssens, waarnemend voorzitter van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde, en Bertrand Renard, onderzoeker criminologie bij het NICC, samen de alarmbel.

De minister en de media hebben het over een achterhaald beheer van de gerechtskosten. Wat heeft u hierop te zeggen?

Bertrand Renard: "De studie die het NICC heeft gemaakt over de kosten van DNA-onderzoek bewijst het: het huidige systeem is op termijn niet te handhaven. Enerzijds is de rechter verantwoordelijk voor de resultaten, en bepaalt in die zin de opdracht en de termijnen, anderzijds moet de FOD Justitie voor de middelen en de betaling zorgen. Bij gebrek aan een

overzicht, heeft de FOD weinig instrumenten om deze kosten efficiënt te controleren. Deze kosten blijven toenemen en justitie blijft betalen, ten naaste natuurlijk van andere begrotingsposten."

J.-P. Janssens: "De CMRO heeft in een studie van 2010 aangetoond dat er een gebrek is aan uniformiteit bij de beheersprocessen van de gerechtskosten. Elke rechtbank heeft haar eigen manier van werken, en verschillende werkwijzen binnen dezelfde rechtbank zijn ook niet uitgesloten. Er is vastgesteld dat in het gerechtelijk dossier weinig kosten terug te vinden zijn, omdat niet alle facturen nagetrokken zijn. Vooral de erelonen van de deskundigen (die na de uitspraak van het vonnis binnenlopen) worden niet meegerekend in de gerechtskosten, en er wordt evenmin een bijkomende kostennota opgesteld. In dergelijke omstandigheden is het voor de rechter heel moeilijk om de veroordeelde de volledige en juiste kosten aan te rekenen. Het is dus hoog tijd om het proces te stroomlijnen en de uitspraak van een vonnis en de veroordeeling in de kosten beter op elkaar te laten aansluiten."

U ijvert voor een algemene aanpak van het probleem. Daarin ligt volgens u dus de oplossing?

J.-P. J.: "Met een overkoepelend systeem zouden de magistraten gemakkelijker de kosten kennen van de dossiers waarmee

ze belast zijn. Zo zou je bijvoorbeeld kunnen voorkomen dat zaken met hoge gerechtskosten geseponeerd worden. Het is van wezenlijk belang de verschillende kostenbeheerders een beter overzicht te bezorgen, ongeacht of zij deel uitmaken van de administratie of van de rechterlijke orde, en een daadwerkelijk onderzoek te voeren naar de uitgaven in het kader van het strafrechtelijk beleid. Nu werken teveel mensen naast elkaar, in verspreide slagorde."

B.R.: "Het valt op dat bepaalde arrondissementen de neiging hebben om een eigen, plaatselijk beleid te voeren inzake DNA. Het is nog altijd niet duidelijk waarom het arrondissement Dendermonde altijd de ranglijst van het grootste aantal DNA-analyses aanvoert. Een nauwkeuriger onderzoek zou tot een zuiniger en rationeler gebruik moeten leiden. Voor de deskundigen zelf zou een eengemaakt systeem voordelig zijn, want zo zou precies geweten zijn voor welke dossiers ze eerder al gevorderd werden. Een betere kijk op de beschikbaarheid van de deskundigen zou de mogelijkheid bieden bepaalde facetten van de traagheid van justitie aan te pakken."

Hoe denkt u te werk te gaan?

B.R.: "Los van het DNA-verhaal, dat al in hoge mate gereguleerd is, is het belangrijk om een wettelijk statuut en een legale context aan de deskundigen te geven. Zo weten zij wat er van hen verwacht wordt en binnen welk kader ze

"Kijk naar het sociale zekerheidsstelsel: elke voorgeschreven medische handeling kan worden geïdentificeerd en gecontroleerd door alle beheerders"

"Misschien moeten elke deskundige en elke aanvrager een unieke identificatie krijgen om de mogelijkheid tot valse facturatie uit te sluiten"

coderen aan te pakken."

J.-P. J.: "De modernisering van het systeem moet inderdaad via een eenvormig en goed werkend informatieprogramma gebeuren. Er moet een geïntegreerd programma ontwikkeld worden dat de gerechtskosten beheert vanaf het tijdstip waarop de magistraat een beroep doet op een dienstverlener, tot wanneer de rechtbank de persoon veroordeelt tot het terugbetalen van de kosten. Dat bestaat bijvoorbeeld al in ons

kunnen optreden. Er zou een register kunnen komen dat de magistraten de garantie biedt bekame en opgeleide deskundigen aan te stellen.

Ook over het systeem voor de controle op de uitgaven moet nagedacht worden. Misschien moeten bijvoorbeeld elke deskundige en elke aanvrager een unieke identificatie krijgen om de mogelijkheid tot valse facturatie uit te sluiten, en moet de automatisering verbeteren, om de nog te vaak voorkomende fouten bij het

sociale zekerheidsstelsel: elke voorgeschreven medische handeling kan worden geïdentificeerd en gecontroleerd door alle beheerders. Dat zou een informatiebron kunnen zijn. De parketten in Leuven en Mijvel hebben reeds systemen ingevoerd die op hun niveau zeer doeltreffend bleken te zijn. Ze willen hun ervaringen graag delen. Ook willen wij de politiek ervan bewust maken dat het belangrijk is een eenvormige, samenhangende wetgeving in te voeren, die aan de situatie is aangepast. Dat moet zo snel mogelijk van start gaan." ■

LAAT DE DESKUNDIGEN AAN HET WOORD

Het NICC heeft al verschillende maatregelen genomen om de kosten van de analyses terug te schreeven. Het instituut hamert vooral op een meer systematische inzet van een forensisch adviseur die zijn expertise ter beschikking stelt van de magistraten. Volgens Patrick Jeuniaux, onderzoeker bij het NICC, toont een studie aan dat de forensisch adviseur een negatief advies had verstrekt over 22 van de 49 aanvragen om een analyse van kruitsporen. De 16 onderzoeken die tegen het advies van de deskundige in werden gevoerd, hebben geen enkel doorslaggevend resultaat opgeleverd. Zo grijpen we naast een besparing van 26 000 euro. Als in 2011 een beroep zou zijn gedaan op de forensisch adviseur, zou er trouwens nog eens 116 000 euro bespaard geweest zijn door geen onnodige DNA-analyses uit te voeren, maar wel een analyse van celkernen uit het haar. Ten slotte kan er nog bespaard worden door de techniek van de bemonstering van stukken te gebruiken, of door de bewijsstukken beter uit te kiezen.

